

flikflak

so go, have fun

Annet Bremen

december 2017

1 het begin

We zijn er. Allemaal. Iedereen is er.

'here we are
time has come and time is ticking
it's now up to Wynn
twelve years old, shooting star, one of the best gymnasts ever seen
beautiful rhythm
gorgeous handstand
lovely amplitude
ooooh
the crowd is gonna love it
watch this, boys and girls
watch this'¹

en ik sta hier
op de balk
vijf meter lang en tien centimeter breed
onder de balk: 1 meter 25, tot de grond
boven me: 7 meter lucht

en ik sta hier
het is doodstil
van adem die ingehouden wordt, niemand durft te ademen, zelfs de lucht maakt vandaag
geen geluid
duizenden longen staan op knappen
en ik sta hier
en nu moet ik het doen

De tijd stopt. We bevinden ons in het volledig uitgerekte moment tussen de balans houden en uit evenwicht raken, tussen beginnen en vallen. Die ene seconde die bepaalt of je wint of alles verliest. In die ene seconde. Fractie van een seconde. Milliseconde. Nanoseconde. In die nanoseconde bevinden we ons.

¹ Dit fragment is gebaseerd op het tv-commentaar bij Nadia Comăneci's eerste perfect ten:
<https://www.youtube.com/watch?v=4m2YT-PIkEc>

2 het kleinste kamertje van ons huis

mijn kamer is de kleinste kamer van ons huis
als ik mijn armen en benen strek
kan ik gestrekt tussen de twee muren over de posters lopen, tot het plafond
over 371 posters van Nadia Comăneci
er is geen muur meer over
over Nadia op de balk, op de brug, in de lucht
Nadia als ze veertien is, in een wit pakje, op de Olympische Spelen in 1976, voor het
scorebord
de eerste *perfect ten* ooit
zij was de allereerste turnster ooit die de perfecte tien punten scoorde, op de brug
23 seconden
per fecht

Nadia Comăneci

was 1 meter 53 en woog 40 kilo
ik ook
Nadia Comăneci
houdt van chocola
ik ook
Nadia Comăneci is jarig op 12 november
ik ook, ons sterrenbeeld is Schorpioen
Nadia Comăneci werd geboren in Roemenië
ik ook
maar wel per ongeluk en op vakantie

3 de geboorte

ik ben de zesde en de eerste

zo ben ik geboren

de eerste

dood

de tweede

dood

de derde

dood

de vierde

dood

de vijfde

dood

de zesde: ik, levend, schreeuwend, met een week lijfje van 24 weken

niet op tijd, veel te vroeg, maar wel levend

zo klein

Wynn geeft de grootte aan, zoals haar moeder dat ooit heeft voorgedaan.

en ik adem, en niemand weet voor hoelang, maar ik adem

dat zeggen de Roemeense dokters

Gebrabbel in het Roemeens.

'het is een lot uit de loterij, mevrouw

en u weet hoe dat gaat, dat zegt nog niks, een lot

dat zegt alleen maar dat het lot bepaalt, dat u een kans hebt

dat is winnen of verliezen

het kan vriezen of het kan dooien

het kan leven of het kan dood'

Maar het is te laat. De liefde vult de kamers al.

en mijn moeder zegt

'als ik naar dit vechtertje kijk

dan weet ik zeker dat ik het winnende lot in handen heb'

want ik adem

die dag krijg ik mijn naam

Wynn

niet win, maar Wynn

met wee griekse ij en en

zo groot als een grote kikker, zegt mijn moeder
ze zegt dat ze me niet durfde vast te pakken, bang om me te hard te pakken, bang om me
pijn te doen, bang om me te zacht te pakken, bang om me te laten vallen
de eerste keer dat ze me oppakte, gingen we naar huis

*De moeder houdt Wynn in haar armen. Alsof ze van porselein is. Dan luistert ze, of ze nog
ademt.*

'soms denk ik
nu
nu houdt het op
nu stopt het
nu'

stilte.

'doet ze niet
doet ze nooit'

4 het kleinste huis

als ik vier ben, vind ik de deur

over de drempel, de stoep op, de straat uit, de brug op, de reling op, de lucht in

'hallo mevrouw, ik vond uw dochter onder aan de brug

ze lag daar te wachten tot iemand haar opraapte'

-'er is niets aan de hand hoor

ik lag niet te wachten en ik heb ook niks gebroken, ik ben alleen gevallen'

en dan is het huis te klein

mijn moeder huilt

mijn moeder huilt

want mijn moeder is bang

bang voor vallen, bang dat ik val, zó bang dat ik uit het raam val dat ik de kamer kreeg
zonder raam, zó klein is ons huis dat alles maar één plek kan hebben, de messen, de
vorken, mijn moeder, en ik, zó dicht zijn de muren op onze huid gebouwd dat we alleen
maar zó dicht langs elkaar kunnen bewegen dat niemand ooit kan vallen, we kunnen
nergens heen

en ze huilt

en ik zeg

ik ben alleen gevallen

ze zegt: 'ieder verhaal heeft drie versies

de mijne, de jouwe, en de waarheid'

voor de waarheid gaat ze naar de dokter

nee

voor de waarheid gaat ze eerst naar Google

dan raakt ze in paniek, dan begint ze te huilen

en dan gaat ze naar de dokter

*De dokter. Geloofde in de brugklas nog dat hij ooit alles zou weten, maar is inmiddels ook
iemand die soms even iets moet googlen, al vertelt hij dat niemand.*

dus mijn moeder huilt

en de dokter zegt

'je moeder zegt dat je bent gevallen'

-'maar ik heb niks gebroken'

'van vijf meter hoog?

dat kan ik me niet voorstellen'

-‘kijk dan’

en ik laat het hem zien, ik laat het haar zien, hoe ik loop

‘ja lopen misschien, misschien niks gebroken, maar hoe lang heb je daar gelegen op die koude grond?’

en mijn moeder huilt

en hij pakt de koude stethoscoop

ik ril

maar ik adem

op mijn borst, mijn rug

-‘en?’

‘ik hoor je adem, je ademt

en je hart, dat hoor ik ook, dat klopt

en als ik dat zo hoor dan ik heb één recept, mevrouw, en geloof me, het is een héél goed recept:

koop dat kind een turnpakje

dan kunt u stoppen met huilen

en kan zij u laten zien hoe je goed moet vallen’

5 de coach

De coach. Had talent, maar brak op zijn elfde zijn knieschijf toen hij tegen het paard aanrende. Daarna durfde hij niet meer. Maar dat weten de meisjes niet.

'ik ga je leren zo elegant te zijn als een ree
zo sluw als een vos
zo soepel als een vis
zo snel als een valk
zo evenwichtig als de mooiste flamingo op één been'

-'weet je weet je weet je waarom flamingo's op één been staan?
dan houden ze meer energie over
sorry, dat heeft er niks mee te maken
ga maar weer verder'

Niemand weet wat er zonet gebeurde.

-'oh nee wacht nog iets, dat is ook nog wel grappig, in een dierentuin in Londen waren twee babyflamingo's ooit bang voor de kleur roze
dat was een probleem'

Niemand lacht. Behalve Jamie.

-'sorry, ik weet gewoon superveel van flamingo's'
'Jamie, denk jij dat je een flamingo kunt worden'
-'eh pff nee'
'nee, ik ook niet nee
jij moet eerst leren stil te zijn
zo stil als een konijntje
ga maar eens op die lijn staan
en dan ga je wachten, gewoon wachten
je wacht op een signaal van mij om iets te gaan doen'

Jamie gaat op de lijn staan.

'ik ga jullie boven jezelf uit laten stijgen
wel 500 keer
jullie zijn kleine schorpioenen
ik stop jullie allemaal in een fles en één schorpioen zal er levend uitkomen
die schorpioen is de kampioen
die schorpioen ben jij

ik ga een pitbull van je maken
jij zult nooit meer bang zijn voor pijn'

De coach spuugt in zijn hand.

en dan zegt Jamie: 'zullen we nu gaan spelen?'

6 Jamie

als je Jamie zegt: lach eens
dan zegt Jamie nee
als je Jamie zegt: geef eens antwoord, jongedame
dan zegt Jamie nee
als je Jamie zegt: klim eens hoger
dan zegt Jamie: doe het lekker zelf

Jamie is nooit verliefd ofzo
ja
in groep 1
op de juf

'vriendinnen?' vroeg ze
'waarom?' vroeg ik
'ik vind dat jij er aardig uitziet'

7 radslag

een radslag op de balk begint met een radslag

het begint op een woensdagmiddag met een radslag op de mat
seconden, minuten, uren

de volgende dag gaan we naar de zaal en beginnen we opnieuw, samen

we beginnen op de mat
uren, dagen, weken
dan op een lijn op de vloer
dagen, weken
dan op de lage balk, met kussens ernaast
weken, maanden
dan op de hoge balk
uren, dagen, weken, maanden, jaren

op de mat
op de lijn
op de lage balk
op de hoge balk

het maakt niet uit, iedere keer als we vallen, lachen we
iedere keer als we vallen, worden we beter
we vallen wel duizend keer
er is geen bedenktijd
we beginnen opnieuw

op een dag zegt m'n coach: 'Wynn, ken je Nadia Comăneci?
je moet d'r maar es opzoeken, op YouTube
op d'r veertiende won ze al vijf gouden medailles op de Olympische Spelen
en ze scoorde zeven keer een tien
zeg maar, dat is de perfecte perfectie
jij kan net zo groot worden, kleintje
en zij zegt dat ze voor die eerste *perfect ten* duizend keer gevallen is'

en Jamie zegt: 'ja hallo ben je gek ofzo
duizend keer vallen
voor een oefening die maar 90 seconden duurt'

ik begin opnieuw

op donderdag op vrijdag op zaterdag op zondag op maandag op dinsdag op woensdag

Wynn heeft een wond op haar pols, maar ze weet niet waarvan. Ze bloedt.

en dan lukt het
de eerste keer dat het lukt
explodeert je hart, in een triljoen, trillende stukjes
en je weet niet waar je hart zit, want het zit overal
je gelooft bijna niet dat je het hebt gedaan
want je hebt het zelf niet gezien
maar je ziet het aan hoe iedereen kijkt
ze zien het allemaal
dat jij het hebt gedaan

8 moeder 's nachts

's nachts, als ik slaap, komt mijn moeder mijn kamer binnen
ze zegt
'meisje toch
verdorie'
ze pakt mijn pols en verzorgt de wond
'zo ja
meisje toch'
dan begint ze te huilen
ook al heeft ze zelf niet door dat ze huilt
de tranen druppen op mij, op de lakens, kletsnat
'meisje toch
hier kan niks gebeuren, weet je dat?'
dan luistert ze
of ik nog adem

stilte.

'soms denk ik
nu
nu houdt het op
nu stopt het
nu'

stilte.

'doet ze niet
doet ze nooit'

dan kruipt ze tegen me aan, lepeltje-lepeltje
ze omklemt me helemaal, ze houdt zo erg van me
zo erg dat er bijna geen lucht meer is

9 op het schoolplein

Wynn wint. Wedstrijd na wedstrijd. Jaar na jaar. Als ze 10 is, is ze het populairste meisje van de klas.

'he Wynn, doe eens even een trucje
maak eens een radslag
doe eens twee achter elkaar
doe eens op het klimrek
klim eens hoger
ga eens staan
laat je handen eens los
ga eens op één been staan
hoger! hoger! hoger! hoger!'

als de bel gaat, toren ik hoog boven iedereen uit, hoog in de lucht
ik kan de zon bijna aanraken, zo hoog ben ik
ik zie ze allemaal, ik zie hoe iedereen naar mij opkijkt
en Jamie zegt
-'knap he?
het is
fantastisch
het is zo knap, zo anders dan als je het op YouTube ziet
zo
écht
het is echt fantastisch
we kennen elkaar natuurlijk al heel lang en ik ken haar heel goed,
ik heb haar eerste stapjes op de balk gezien en haar zien groeien
en dat is dan echt heel bijzonder
dat ik dan jouw beste vriendin ben'

10 de coach

'jajajaja dat ziet er lekker uit
laat die grootsheid maar lekker stromen
leun op die *vibe*, gogogo
en lach eens, lach eens
jajajaja, kijk eens wat een bekkie
je krijgt maar één kans, kleintje
als je het goed doet, is iedereen blij
als je het niet goed doet, ja, dan is niemand blij
en dat is irritant, want ik kan het niet voor je doen
maar je moet het niet voor mij doen hè
ik moet niet de reden zijn dat jij het goed doet
je moet het niet voor mij doen, niet voor je moeder
maar voor jezelf
volgens mij hebben wij dat verdiend
jajajaja, jij laat mij niet in de steek hè
nee, zo ben jij niet, jij bent de schorpioen
je hoeft alleen maar te winnen

so go, have fun!

11 de muren weg

en dan zegt Jamie: 'zullen we de muren wegduwen?'

drie
twee
een

en dan duwen
de muren wegduwen
de muren, mijn bed, mijn kamer, en Nadia, Nadia, Nadia, Nadia, mijn moeder, de lucht, tot
alleen wij tweeën overblijven

en dan laat ik haar winnen
en dan vraag ik het
-'vriendinnen?'
ik weet het niet meer
'ja, vriendinnen'
-'ja?'
'jaahaa'
-'beste?'
'jaahaa'
-'okeehee'

leuk

ook al ben ik geselecteerd en jij niet?'

'jaahaa'
- 'okeehee'

'weet je wat mijn moeder zegt
als je iets wil, moet je het doen
en als je het niet wil, dan doe je het niet
en ik, ik wil het niet
ik wil ook nog gewoon met vriendinnen kunnen afspreken, ok?'
-'okeehee'

Wynn heeft een wond op haar pols, maar ze weet niet waarvan. Ze bloedt.

Lachen. Vieze moppen. Op wie ben je verliefd. Welterusten.

12 Nadia 's nachts

Gebrabbel in het Roemeens.

ik kijk naar Jamie
maar Jamie slaapt

en dan beweegt Nadia
in de poster
ze knipoogt
ze steekt haar tong naar me uit
en op haar tong ligt een dode schorpioen
ze spuugt hem uit
en nog een
en nog een
en nog een
er komt geen einde aan, mijn hele bed, mijn hele vloer ligt vol dode schorpioenen

'gaat het?'
-'ja hoor'
'ik bedoel die pols'
-'oh ja hoor'

'toen ik klein was, viel ik van een vijf meter hoge brug en brak ik niks'
-'oh, ik ook'
'heel vaak barstte het eelt op mijn handen
-'oh, bij mij ook'
'één keer sneed ik zelfs mijn pols open aan de ongelijke leggers'
-'oh - oké'
'zo
rats!
dat werd een wond
en de wond groeide
van het wrijven van magnesium en vuil en zweet, zo rood en zo pussig en zo opgezwollen
en zo ontstoken dat ik mijn arm bijna niet meer kon bewegen
erg he?
en de dokters zeiden
'als ze doorgaat, weten we niet of ze het zal overleven'
maar ik ging door
ik klom op de balk en ik deed mijn oefening
ik voelde wel pijn, maar ik was vooral geconcentreerd
en daardoor werd mijn team eerste

snap je?’

-‘oh ja’

‘kom eens hier’

Nadia verzorgt de wond.

13 de dokter

De dokter. In de computer staat: 'Laatste bezoek: acht jaar geleden. Recept: turnpakje'.

de koude stethoscoop
ik heb me voorbereid
als je je concentreert, voel je de kou niet
als je denkt dat het er niet is,
is het er niet
ik voel niks
geen kou, geen pijn, niks
op mijn borst, mijn rug

- 'niks toch?'
'ik hoor je adem, je ademt
en je hart, dat hoor ik ook, dat klopt'

Wynn bedekt haar pols.

'heb je pijn?'
- 'nee'

Heeft ze wel.

'is dat turnen niet zwaar?'
- 'nee'
'niet eenzaam?'
- 'nee'

De dokter kijkt op de klok.

'Wynn, mag ik je nog een persoonlijke vraag stellen
denk jij dat je je kindertijd opoffert?'
- 'wat is dat voor vraag, ik heb toch een kindertijd gehad, ik ben toch een tijd kind geweest'
'heb je toen iets gemist?'
- 'weet u
er zijn kinderen die weten dat ze bepaalde dingen moeten opbrengen om ergens te komen
ik zou twaalf, verveeld en doodnormaal zijn geweest als ik geen turnster was geweest
ik hou van wat ik doe'

14 chocola

in de glooo riii aaa
in de glooo riii aaa
hieperdepiep hoera

en Jamie zegt
'iedereen is uitgenodigd!'
en dan deelt ze muffins uit, van chocola
en ik kijk zo erg naar de muffins, ik kijk zo erg naar de chocola

en Jamie zegt: pak dan
en ik zeg
ik zeg
ik zeg, ik zeg, ik zeg
ik zeg

zal ik anders even een trucje doen?
bijvoorbeeld een radslag
of op het eh
het dak, van de fietsenstalling
ik kan nog hoger

als de bel gaat, toren ik hoog boven iedereen uit
ik zie ze allemaal, ik zie hoe iedereen naar mij opkijkt

en iemand zegt
'leeft zij van de lucht ofzo'
en iemand zegt
'waarom neemt ze niet gewoon een muffin?'
en iemand zegt
'waarom moet zij altijd laten zien dat ze de beste is?'
en iemand zegt
'waarom heb je haar uitgenodigd?
die gaat echt niet komen
alsof ze daar tijd voor heeft'

15 het feestje

nog even en het is donker

in de bomen hangen gekleurde lampjes

en slingers en ballonnen

er hangt zelfs een discobal

gewoon, tussen de bomen

iedereen is verkleed

er is een dino en een leeuw en een vlinder, en er is een flamingo, Jamie is als flamingo, ik weet het zeker

eerst staan de jongens nog bij de jongens

en de meisjes bij de meisjes

zo gaat dat, toch?

maar dan is het donker

nu is het donker

en de muziek wordt trager en trager

ik kan me dat heel goed voorstellen

ik zie het heel goed, ik zie het zo goed vanaf hier

de flamingo danst de hele tijd op één been

en dan valt ze steeds om, steeds tegen de leeuw aan

en dan prikt ze met haar snavel in de ballon, en de ballon knapt

en alle lucht verdwijnt

en ik zie mezelf liggen

naast de balk

op de grond

Wynns pols bloedt. Ze verzorgt zelf haar wond.

16 moeder 's nachts

'meisje toch
je moet hier blijven, hier kan niks gebeuren'
dan luistert ze
of ik nog adem

stilte.

'soms denk ik
nu
nu houdt het op
nu stopt het
nu'

De moeder heeft Wynns longen in haar handen. Ze kijkt er ademloos naar.

'moet je zien
moet je zien hoe mooi dat is'

17 op het schoolplein

ik deed helemaal niks en toch begon ze
ik probeerde er heel erg niet te zijn

'he Wynn, maak eens een radslag
- 'hoi'
'hoi Rita zeg je dan
doe es'
- 'sorry, ik heb vandaag niet zo'n zin'
'sooo, zeg je dat ook tegen je coach?'
- 'oh ja hoor'
'nou, wij horen anders andere verhalen, hè Jamie?'

en Jamie lacht en rukt aan Rita's arm
en Rita rukt zich los
en Rita zegt
'Jamies moeder zegt dat jij een kleine robot bent die doet wat iedereen van haar wil
en dat is superzielig want je bent eigenlijk nog een kind
dus'

en Jamie zegt 'hou je bek, Rita'
en Rita zegt
'oh en weet je wat nóg zieliger is
dat jouw beste vriendin die Nadia Coma-Dinges is
dat jij vriendinnen bent met een poster, in dat kleine superzielige kamertje van je, en dat jij
daar tegen praat'

en ik kijk naar Jamie
en Jamie kijkt naar mij
en ik kijk naar Jamie
en Jamie kijkt naar mij

Wynns hart breekt.

en mijn huid brandt
en mijn longen knappen
en mijn kop knalt uit elkaar
en dan pas zie ik haar, tussen Rita en Jamie
Nadia

Wynn braakt dode schorpioenen.

18 ik heb het niet gedaan

Bij de dokter in de hoek staat een bed en op dat bed ligt een wit dun papiertje en op dat papiertje ligt Wynn.

-‘ik geloof bijna niet dat ik het heb gedaan
want ik heb het zelf niet gezien
ze zeggen
ze hebben nog nooit iemand zo giftig zien worden
dat ze überhaupt nog nooit meegemaakt hebben dat het ene meisje het haar van het
andere meisje uittrekt
ze is rechts boven haar oor helemaal kaal, Jamie, ik heb het gezien
maar ik was dat niet, ik heb dat niet gedaan
ze zeggen dat ik het ook nog op een rennen zette, dat ik haast over het plein vloog
en dat was ik, misschien
maar ik was dát niet, ik heb dat niet gedaan’

19 Nadia in de kamer

waar is Nadia?
de balk is leeg
de brug is leeg
de lucht is leeg
dat is raar
Nadia is 371 keer verdwenen

ik draai me om en daar zit ze
op mijn bed
ik wist het niet
dat er nog iemand in ons huis paste
ze heeft haar witte turnpakje aan, ze is even groot als ik
en op haar rug heeft ze twee hele grote vleugels
ze slaat ze tegen de wanden
slaat tegen het plafond, slaat wonden in mijn muren
hele sneeën, knalrood is mijn kamer
ze slaat, slaat, slaat, slaat
en dan zegt ze
'sorry

ik ben te groot maar ik ben toch maar gekomen'

en mijn moeder vliegt Nadia in de armen alsof ze elkaar voor het eerst in jaren weer zien
de veren zijn scherp als messen, ze snijdt, snijdt, snijdt, snijdt door mijn moeder
en mijn moeder huilt niet
mijn moeder lacht
mijn moeder bloedt en mijn moeder merkt niks
'wil je wijn?' vraagt ze
'we vieren dat je er bent'

en Nadia zegt
'kom eens hier, kleintje, kom eens bij mij
als je groot wil worden, dan moet je alles opgeven'

ineens slaat ze haar vleugel uit, slaat een snee in mijn wang
en zegt: 'begrijp je dat?'
en ik besluit dat het geen pijn doet
het doet geen pijn

dan proost ze met mijn moeder:

'dit is het moeilijkste:
ze gaat jou loslaten'

20 het meer

hoe warm de zon ook is,
hoe stinkendheit het asfalt
hoe stinkend de zaal
hoe kleverig en plakkerig alles
ik oefen

bij het meer werd er gelachen
en het was niet erg
er stond een meisje tot haar knieën in het water
boven haar oren was haar haar kort geschoren
ze had geen zweetgezicht
en het was niet erg
ze had een bikini aan en je kon goed zien dat ze al borsten had
en het was niet erg
verderop stond een jongen water naar haar te plenzen
en dan rolde haar lach, zo over het meer, mijn oor in
en het was niet erg

en het doet geen pijn
en ik huil
en het doet geen pijn
als je denkt dat het er niet is,
is het er niet
ik voel niks
geen kou, geen pijn, niks

21 flikflak

Iedereen is er. 371 keer Nadia Comăneci:

'ga je het doen, kleintje?
er kan er maar één vandaag de kampioen zijn
jij mag kiezen
ben ik dat, of ben jij dat?
mij kun je niet zijn'

nee
ik kan jou niet zijn, ik wil jou niet zijn

ik sta hier
en ik ga winnen

ik duw de muren weg
de jury
mijn coach
de andere meisjes
mijn moeder
mijn kamer
en Nadia, Nadia, Nadia, Nadia,
tot alleen ik overblijf
en de lucht
ik heb zeven meter lucht
en ik adem

Wynns longen vullen zich met lucht. De tijd loopt.

Flikflak

Synopsis

Wynn, een jonge topturnster, staat op het punt te winnen... of te falen. Op de tribune van de turnhal houdt iedereen zijn adem in en kijkt: haar moeder, haar coach, haar beste vriendin Jamie, maar ook: haar idool, Nadia Comăneci. De turnster die op haar veertiende een perfecte score van 10 punten kreeg tijdens de Olympische Spelen van 1976. In die nanoseconde dat Wynn moet presteren, neemt ze ons mee in haar wereld van perfectie, rivaliteit en liefde. Langzaam dringt de sluimerende, maar cruciale vraag zich op: wil je presteren omdat je er lol in hebt óf omdat je dan gezien wordt door de ander?

Flikflak gaat over een meisje dat alles opgeeft om de beste te zijn, om gezien te worden.

Opvoergegevens

Flikflak ging in première op 29 december 2017 en was een coproductie van VIA ZUID en Het Laagland.

WYNN

Jennifer Welts

Concept en tekst	Annet Bremen
Regie	Loek de Bakker
Dramaturgie	Ludo Costongs
Geluidsontwerp	Kwinten Mordijck
Kostuum	Rebekka Wörmann
Decor en licht	Julian Maiwald

www.hetlaagland.nl

www.viazuid.nl